

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Економіки та митної справи
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія бізнесу
(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Митна справа
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 051 Економіка
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: Другий (магістерський)
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
Економіки та митної справи
(найменування кафедри)

Протокол № 1 від 26.08.2020 р.

м. Запоріжжя 2020

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ППВ 03 Психологія бізнесу Навчальна дисципліна вибіркового компонента циклу професійної підготовки
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач	Гіль Людмила Анатоліївна, старший викладач кафедри Економіки та митної справи
Контактна інформація викладача	7698454, 096-12-96-156 (телефон викладача), E-mail викладача - lyudmila.gil@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	згідно до розкладу занять - https://zp.edu.ua/kafedra-ekonomiky-ta-mytnoyi-spravu дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/
Обсяг дисципліни	Кількість годин – загальний обсяг 120 годин кредитів – 4 кредити ЕКТС розподіл годин: лекції – 14 практичні – 30 самостійна робота – 69 індивідуальні заняття - 7 вид контролю - залік
Консультації	Згідно з графіком консультацій https://zp.edu.ua/kafedra-ekonomiky-ta-mytnoyi-spravu

2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити

Дисципліна: «Організація управління в митних органах»

Постреквізити

Освітня компонента: «Дипломовання»

3. Характеристика навчальної дисципліни

Психологія бізнесу як новітній напрямок психологічної науки розкриває сучасну парадигму управління та психологічні аспекти в бізнесі, формує розуміння умов, чинників, принципів підвищення ефективності організації.

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія бізнесу» орієнтує на особливості сучасного бізнесу та роль людського фактора у досягненні поставлених цілей, спрямовує активність майбутніх фахівців на подолання труднощів, підвищення конкурентоспроможності та розвиток організації, допомагає зрозуміти усю багатоплановість, складність і суперечливість бізнесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

загальні компетентності:

- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність реалізовувати інноваційні проекти

фахові компетентності:

- здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень;
- здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку;
- здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання;
- здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері;
- здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

очікувані програмні результати навчання:

- розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх

реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень;   - дотримуватися принципів академічної доброчесності;   - обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики;   - оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень в сфері ЗЕД та митних органах.
4. Мета вивчення навчальної дисципліни
Формування у студентів базових теоретичних знань про специфіку бізнесової (підприємницької) діяльності та індивідуальні особливості особистості бізнесмена, про сучасну парадигму управління та психологічні аспекти в бізнесі, розвиток та вдосконалення практичних навичок з психології міжособистісного та ділового спілкування і навичок комунікації та роботи в команді.
5. Завдання вивчення дисципліни
Пізнавальні – формування професійних знань і навичок визначати характер і динаміку уявлень індивідів і груп про економічні процеси, їх економічну поведінку, що мотивується цими процесами.   Практичні – формування умінь досліджувати соціальні цінності і психосоціальні норми, які визначають особливості підприємницької поведінки в суспільстві, розробляти та використовувати методи оцінки підприємницьких якостей, умінь аналізувати умови становлення і здійснення підприємницької кар'єри, установки і особистісні орієнтації, навички і способи здійснення підприємницьких завдань.
6. Зміст навчальної дисципліни
Змістовий модуль 1. Психологічна характеристика особистості керівника та підлеглого   Тема 1. Психологія бізнесу як перспективний науковий напрям. Психологія бізнесу як новітній напрям на перетині психології, соціології, економіки та менеджменту, що покликаний сприяти вирішенню актуальних проблем сучасності. Особливості сучасного бізнесу та роль людського фактора у досягненні поставлених цілей. Психологічний супровід бізнес-структур.   Тема 2. Технологія соціально-психологічних досліджень управлінської діяльності. Наукове спостереження та його види. Методи опитування. Експериментальні дослідження, їх переваги та недоліки. Метод вивчення документів.   Тема 3. Особистість працівника, її структура і прояви. Індивідуальні системи в організації. Особистість та детермінанти її поведінки. Сучасні теорії розвитку особистості. Поняття індивідуальності. Теорії індивідуальності та розвитку індивідуальності. Ознаки індивідуальності: орієнтація контролю; стиль вирішення проблеми. Управління індивідуальними відмінностями. Законо, що впливають на поведінку людини в процесі спільної діяльності.   Тема 4 Психологія управлінської діяльності менеджера. Організаційна діяльність менеджера в системі управління. Структура організаційних здібностей менеджера. Емоційно-вольовий вплив менеджера на підлеглих. Методи визначення типу особистості і моделювання програм індивідуальної поведінки. Можливості використання соціально-психологічних знань (трансактного аналізу, маніпуляцій, психологічних методів впливу) у процесі управління поведінкою людини в організації.   Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти спілкування та управління колективом   Тема 5. Колектив як об'єкт управління. Соціально-психологічне поняття спільності і групи. Види та класифікація груп в організації.

Групова диференціація. Статус, соціальні ролі, групові норми і цінності. Проблема розвитку і динаміка групи. Критерій стабільності трудового колективу. Організація ефективної діяльності груп.

Тема 6. Авторитет і влада керівника.

Природа роботи менеджера в організації: ролі, функції, необхідні навички і компетенція.

Авторитет керівника як суб'єктивна сторона управління. Псевдоавторитети, їх види і причини виникнення.

Поняття «влада», «повноваження», «відповідальність», «вплив» та «лідерство».

Тема 7. Психологія лідерства та комунікацій.

Роль менеджера в регулюванні організаційної поведінки: побудова взаємовідносин, передавання інформації, прийняття рішень.

Природа лідерства. Лідерство як специфічний тип управлінської взаємодії. Лідерство як управлінські взаємовідносини між керівником і послідовниками.

Підходи до вивчення лідерства. Проблеми ефективного лідерства.

Курс складається з 4 кредитів. Паралельно з лекційним курсом студенти матимуть практичні заняття, кожне з яких присвячено засвоєнню теоретичного матеріалу та набуттю практичних навичок.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Психологія бізнесу як перспективний науковий напрям.	Лекційне Практичне	4
2.	Психологія бізнесу як перспективний науковий напрям.	Практичне	2
3.	Технологія соціально-психологічних досліджень управлінської діяльності.	Лекційне Практичне	4
4.	Технологія соціально-психологічних досліджень управлінської діяльності.	Практичне	2
5.	Особистість працівника, її структура і прояви.	Лекційне Практичне	4
6.	Особистість працівника, її структура і прояви.	Практичне	2
7.	Психологія управлінської діяльності менеджера.	Лекційне Практичне	4
8.	Модульна контрольна робота	Тестування	-
9.	Колектив як об'єкт управління.	Лекційне Практичне	4
10.	Колектив як об'єкт управління.	Практичне	2
11.	Авторитет і влада керівника.	Лекційне Практичне	4
12.	Авторитет і влада керівника.	Практичне	2
13.	Психологія лідерства та комунікацій.	Лекційне Практичне	4
14.	Психологія лідерства	Практичне	2
15.	Психологія комунікацій.	Практичне	2
	Підсумкове заняття. Модульна контрольна робота	Практичне Тестування	2

8. Самостійна робота

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за допомогою якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує практичне питання, тему, вирішує задачу або виконує завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, на лекціях, практичних заняттях. Її головною метою є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок. Здійснюється вона безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у

вільний від обов'язкових навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом. Згідно навчального плану на самостійну роботу з курсу «Психологія бізнесу» відведено 69 академічних годин.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки здобувач повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати та відстоювати власну точку зору. Йдеться, передусім, про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Обов'язковим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Це сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Завдання для самостійної роботи студентів до змістового модуля 1

Назва теми	Діяльність студентів	Термін виконання
1. Особливості сучасного бізнесу та роль людського фактора у досягненні поставлених цілей. 2. Психологія бізнесу як новітній напрям в галузі соціальних і поведінкових наук. 3. Психологічний супровід бізнес-структур: зміст та основні напрямки. 4. Наукове спостереження та його види: застосування в психології управління. 5. Експериментальні дослідження, їх переваги та недоліки. 6. Метод вивчення документів та його особливості. 7. Структура організаційних здібностей менеджера. 8. Емоційно-вольовий вплив менеджера на підлеглих. 9. Класифікації типів особистостей. Як їх знання може допомогти менеджеру в його діяльності? Доведіть це на конкретних прикладах. 10. Які проблеми сучасних підприємств, на вашу думку, є найгострішими з точки зору аналізу індивідуальної поведінки в організації? 11. Чим характеризується система цінностей сучасних працівників? Як вона впливає на поведінку в організації? 12. Рангова шкала чинників, що в сучасних умовах впливають на вибір поведінкової тактики та стратегії індивідів в організації. 13. Соціальні ролі в організації та особистісний потенціал працівника. 14. «Я»-концепція та її вплив на поведінку людини в організації. Захисна поведінка. 15. Комбіновані типи особистості та особливості управління ними. 16. Використання трансактного аналізу в управлінні індивідами. 17. Маніпулятивна поведінка та заходи з її обмеження.	1. Обрати та узгодити тему із викладачем. 2. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою. 3. Підготувати опорний конспект опрацьованого матеріалу. 4. Підготувати ілюстративний матеріал. 5. Доповідь на практичному занятті.	Лютий-березень 30 годин

18. Психологічні методи впливу на працівників.		
<i>Завдання для самостійної роботи студентів до змістового модуля 2</i>		
Назва теми	Діяльність студентів	Термін виконання
1. Чому, на вашу думку, вважається, що обов'язковим предметом у курсі навчання майбутніх керівників мають бути командні види спорту? 2. Які, на вашу думку, можливі позитивні та негативні наслідки роботи неформальних груп. 3. Який чинник - психологічної сумісності чи професійної здатності виконати поставлене завдання - повинен насамперед узяти до уваги керівник при формуванні команди для втілення в життя нового проекту (наприклад, створення нового друкованого видання). Поясніть свою думку. 4. У чому полягає механізм взаємодії членів групи через роль, статус, норми? 5. Якими детермінантами можна визначити поняття «згуртованість групи»? 6. Які чинники визначають ефективність роботи групи? 7. З якою метою в організації створюються команди, які основні принципи їх роботи? 8. Яке призначення «гуртків якості» та основні етапи їх роботи? 9. У чому полягає сутність понять влади, впливу та лідерства в групі? 10. Яка різниця між поняттями «влада» та «сила» в організації? 11. Що таке ефективне лідерство? Які моделі та основні теорії ефективного лідерства ви знаєте? 12. Як змінюються традиційна роль та функції лінійного менеджера в структурі автономної робочої команди? 13. На які компоненти групової роботи впливає розмір групи? Чим визначається оптимальний розмір групи? 14. На яких принципах, на вашу думку, має будуватися ефективна командна робота, і як можна її поліпшити, якщо в ній з'явилися ознаки «групового мислення»? 15. Чим, на вашу думку, різняться управління та лідерство? Чи завжди керівник повинен бути лідером, чи, можливо, є ситуації, коли це не обов'язково? 16. Чи можливо виробити один «правильний» тип влади, який повинен використовувати керівник ефективно діючої групи? 17. Поясніть, як ви розумієте поняття «командний гравець» та «лідер команди». На прикладі будь-якої організації, членом якої ви є,	1. Обрати та узгодити тему із викладачем. 2. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою. 3. Підготувати опорний конспект опрацьованого матеріалу. 4. Підготувати ілюстративний матеріал. 5. Доповідь на практичному занятті.	Квітень-травень 39 годин

опишіть ситуацію, коли ви виступали в тій чи іншій ролі. 18. На основі 8 командних ролей створіть проєкт команди з розроблення підприємницької ідеї (наприклад випуску нової продукції чи надання нового виду послуг) і розпишіть, у чому полягатиме роль кожного члена такої команди. 19. Якими знаннями і навичками повинен володіти менеджер, щоб запобігти перекрученню інформації в процесі комунікації? Доведіть це на конкретних прикладах. 20. Яку роль відіграє комунікація в діяльності менеджера? Чи можна віднести комунікацію до функцій управління? 21. Які вам відомі сучасні види комунікацій в організаціях? Дайте характеристику доцільності та ефективності їх використання. 22. Розробіть програму заходів для підвищення ефективності вертикальних та горизонтальних комунікацій в організації.		

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/kafedra-ekonomiky-ta-mytnoyi-spravy> (не менш ніж 2 години на тиждень або за попередньою домовленістю);
- відеоконференція на платформі zoom (особиста або колективна) <https://us04web.zoom.us/profile> (ідентифікатор 614-099-4661) (один раз на тиждень);
- листування за допомогою електронної пошти lyudmila.gil@gmail.com (за потреби кожного дня);
- відеозустріч, аудіоспілкування або повідомлення у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача);
- спілкування телефоном (з 10.00 до 18.00 кожен день крім вихідних та святкових днів).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Кожен змістовий модуль оцінюється за 100-бальною системою. Отримані за кожен змістовий модуль бали підсумовуються та діляться на 2.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FХ, F). Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на практичних заняттях та самостійну роботу. Рубіжний контроль проводиться у вигляді модульної контрольної роботи (тести).

Під час контролю враховуються наступні види робіт:

- виконання індивідуального завдання у першому та другому модулях - до 40 балів;
- аудиторна контрольна робота у першому модулі – 25 балів, у другому - до 20 балів;
- активність студента на кожному практичному занятті оцінюється додатково в 5 балів: 7 практичних у першому модулі (5x7=35 балів) та 8 у другому модулі (5x8=40 балів).

Підсумковий контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального

підсумкового балу. Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми.

Критерії оцінювання курсу.

Робота на практичних заняттях:

Під час практичних занять студенти усно відповідають на питання. Активна робота студента на занятті оцінюється в **5 балів**.

Критерії оцінки на практичному занятті

Бали	Критерії оцінки
5	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто ставить питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді, розв'язує завдання стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але не достатньо активний, виступає тоді, якщо до нього звертаються, добре працює в парі/групі/команді, розв'язує завдання стандартним способом, здійснює аналіз та робить висновки.
3	Студент володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань практичних занять, виявляє знання елементарних положень з дисципліни, іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
2	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді, іноді виконує завдання практичних занять; інколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
1	Студент не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді, іноді виконує завдання практичних занять; інколи виступає і задає питання; не активно працює в парі/групі/команді.
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, не працює в парі/групі/команді.

Самостійна робота студентів/індивідуальне завдання

Виконання індивідуального завдання можливе у вигляді усної доповіді на практичному занятті. Така форма надає студенту можливість отримати максимум **40 балів** в кожному модулі.

Критерії оцінки індивідуального завдання:

Бали	Критерії оцінки
40-36	В повному обсязі володіє матеріалом. Цікаво, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, вказуючи на причинно-наслідковий зв'язок та використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Доречність прикладів, посилань, цитат. На високому рівні манера викладу - володіння українською мовою, дикція. Доповідь супроводжується ілюстративним матеріалом (слайдами до 10 шт.), який точно відображає основні тези доповіді.
35-31	В повному обсязі володіє матеріалом. Аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, вказуючи на причинно-наслідковий зв'язок та використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Доречність прикладів, посилань, цитат. На доброму рівні манера викладу – володіння українською мовою, дикція. Доповідь супроводжується ілюстративним матеріалом

	(слайдами до 10 шт.), який точно відображає основні тези доповіді.
30-26	В повному обсязі володіє матеріалом. Аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. На середньому рівні манера викладу – володіння українською мовою, дикція. Доповідь супроводжується ілюстративним матеріалом (слайдами або рисунками тощо), який точно відображає основні тези доповіді.
25-21	В повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. На посередньому рівні манера викладу – володіння українською мовою, дикція. Доповідь супроводжується демонстраційним матеріалом, але їхня кількість не більше ніж 5.
20-16	Достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Доповідь не супроводжується демонстраційним матеріалом, або його зміст не повністю відображає основні тези доповіді.
15-11	Достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Доповідь не супроводжується ілюстративним матеріалом.
10-6	В цілому володіє матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Ілюстративний матеріал відсутній.
5-1	В обмеженому обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності і помилки.
0	Не підготовлено індивідуальне завдання.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт. В структурі навчання виділяють 2 змістових модулі. Тобто студент двічі за семестр складає модульний контроль та має можливість набрати максимум **25 балів** у 1 модулі та **20 балів** у другому модулі. У першому модулі контрольна робота проходить у письмовій тестовій формі (25 тестових питань). Правильна відповідь на тестові питання оцінюється в **1 бал**. У другому модулі контрольна робота проходить у письмовій тестовій формі (20 тестових питань). Правильна відповідь на тестові питання оцінюється в **1 бал**.

Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми або виконати індивідуальні завдання, що пропонуються в робочій програмі.

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

1 модуль (максимум балів)		2 модуль (максимум балів)	
Практичні	35 балів=5x7 практ	Практичні	40 балів=5x8 практ.
Контрольна робота	25	Контрольна робота	20
Самостійна робота/Індивідуальне завдання	40	Самостійна робота/Індивідуальне завдання	40

Всього	100	Всього	100

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення, він має змогу під час заліково-екзаменаційної сесії прийти на залік і скласти усно мінімум 2 питання за переліком та виконати тести. В такому разі бали за підсумковий модульний контроль (макс. - 100 балів) та бали, які отримано на заліку (макс. - 100 балів) підсумовуються та діляться на 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ НА ЗАЛІКУ:

1. **Два питання** потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 30 балів за кожне питання).

30-27 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

26-23 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

22-18 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

17-0 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

2. Правильна відповідь на **20 тестових питань** оцінюється в **2 бали** кожна.

Для студентів **заочної форми навчання** навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час підсумкового контролю (заліку) враховуються наступні види робіт та відповідні критерії:

- правильність виконання, оформлення та повнота відповіді при захисті контрольної роботи студента оцінюється до 75 балів;
- тестування – до 25 балів.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних та рубіжних робіт, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	визначення
		для заліку	
90 – 100	A	зараховано	відмінно - повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому.
85-89	B		дуже добре - недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
75-84	C		добре - недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.

70-74	D		задовільно – засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-69	E		достатньо - засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно – не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно – не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

10. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності:

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів

Політика щодо відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента):

Студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні сформувати загальні та фахові компетентності. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс moodle).

Політика щодо дедлайнів.

Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів контрольних заходів:

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються.

Політика щодо дотримання прав та обов'язків студентів.

Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Політика щодо конфіденційності та захисту персональних даних.

Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3.